

WOLFF-PARKINSON-WHITE (WPW) SINDROMI: KLINIK VA ILMIY ASOSLARI

Tursunov Orifjon Odil o'g'li

Shokirov Bobur Furqatovich

Hudoyberdiyeva Dildora Ollamurod qizi

Samarqand Tibbiyot universiteti

Annotatsiya

Wolff-Parkinson-White (WPW) sindromi yurakning ortiqcha o'tkazuvchi yo'llar orqali elektr signallarini noto'g'ri tarqatishi natijasida yuzaga keladigan aritmogen patologiyalardan biridir. Ushbu holat bemorlarda paroksizmal taxikardiya, yurak to'xtab qolish xavfi va boshqa jiddiy yurak ritm buzilishlariga olib kelishi mumkin. WPW sindromining aniqlanishi elektrokardiografik (EKG) o'zgarishlarga asoslangan bo'lsa-da, so'nggi yillarda elektrofiziologik tadqiqotlar va ablatsion terapiyaning rivojlanishi tashxis va davolashni ancha yaxshiladi. Ushbu tezisda WPW sindromining dolzarbligi, patofiziologiyasi, tashxis va davolash usullari yoritiladi.

Kalit so'zlar: WPW sindromi, ortiqcha o'tkazuvchi yo'l, paroksizmal taxikardiya, elektrofiziologik tadqiqotlar, kateter ablatsiyasi, EKG belgilar, yurak ritm buzilishlari.

Kirish

WPW sindromi yurak ritm buzilishlariga olib keluvchi tug'ma elektrofiziologik anomaliya bo'lib, taxminan 0,1-0,3% populyatsiyada uchraydi. Kasallik aksariyat hollarda simptomlarsiz kechadi, biroq ba'zi bemorlarda tez-tez takrorlanadigan yurak urishi epizodlari yoki hatto hayot uchun xavfli aritmiyalar kuzatilishi mumkin. WPW sindromining asosiy sababi yurakning normal atrioventrikulyar (AV) tugunidan tashqari, ortiqcha o'tkazuvchi yo'l (Kent to'plami) orqali elektr signallarining bevosita qorinchalarga o'tishidir.

WPW sindromi ilk bor 1930-yilda Louis Wolff, John Parkinson va Paul White tomonidan tasvirlangan bo'lib, hozirda ushbu sindromning elektrofiziologik va genetik mexanizmlari chuqur o'rganilmoqda.

Mavzuning dolzarbligi

WPW sindromi tibbiyotda dolzarb muammolardan biri hisoblanadi, chunki:

1. Yurak ritm buzilishlarining keng tarqalgan sababi – WPW sindromi atrioventrikulyar reentrant taxikardiyaning (AVRT) eng ko‘p uchraydigan shakllaridan biridir.

2. Hayot uchun xavfli aritmiyalarga olib kelishi mumkin – WPW sindromi chaqirgan aritmiyalar kam hollarda bo‘lsa-da, ventrikulyar fibrillyatsiya yoki yurak to‘xtab qolishiga olib kelishi mumkin.

3. Elektrofiziologik diagnostikaning rivojlanishi – WPW sindromining aniqlash va davolash usullari so‘nggi yillarda sezilarli darajada takomillashdi.

4. Minimal invaziv davolash imkoniyatining mavjudligi – Radiochastotali kateter ablatsiyasi (RKA) WPW sindromining samarali davolash usuli hisoblanadi.

5. Simptomsiz bemorlarda xavfni baholash muammosi – Ayrim WPW bemorlarida hech qanday klinik belgilar bo‘lmasa-da, ba’zilarida yurak to‘xtab qolish xavfi mavjud bo‘lishi mumkin.

Shu sababli, WPW sindromining klinik xususiyatlarini to‘g‘ri baholash, tashxis qo‘yish va davolash usullarini o‘rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mavzuning ilmiy asosi

WPW sindromi yurakning ortiqcha o‘tkazuvchi yo‘llari bilan bog‘liq elektrofiziologik anomaliya bo‘lib, asosiy patogenetik jihatlari quyidagilar bilan tavsiflanadi:

1. Ortiqcha o‘tkazuvchi yo‘llarning mavjudligi – WPW sindromida yurakda Kent to‘plami deb ataluvchi qo‘shimcha o‘tkazuvchi yo‘l mavjud bo‘lib, bu signalning AV tugun atrofidan aylanib o‘tishiga sabab bo‘ladi.

2. Elektrokardiografik xususiyatlar – WPW sindromida EKG da quyidagi belgilar kuzatiladi:

Qisqa PR intervali (<120 ms).

Delta to‘lqin (QRS kompleksining boshlanishida qiyshiq ko‘tarilish).

QRS kompleksining kengayishi (>110 ms).

3. Elektrofiziologik tadqiqotlarning roli – Elektrofiziologik tekshiruvlar WPW sindromining lokalizatsiyasini aniqlash va kateter ablatsiyasining samaradorligini baholash imkonini beradi.

4. Genetik asoslar – WPW sindromining ba'zi shakllari genetik mutatsiyalar bilan bog'liq bo'lib, nasliy moyillik aniqlangan.

Natijalar va muhokamalar

WPW sindromi bo'yicha so'nggi ilmiy tadqiqotlar quyidagi natijalarga olib keldi:

1. Tashxis usullari takomillashtirilmoqda – EKG, Holter monitoring va elektrofiziologik tekshiruvlar WPW sindromining aniqlanishida asosiy rol o'ynaydi.

2. Minimal invaziv davolash samaradorligi oshmoqda – Radiochastotali kateter ablatsiyasi (RKA) 95% dan ortiq hollarda muvaffaqiyatli o'tkazilmoqda va takroriy taxikardiya epizodlarini kamaytiradi.

3. Genetik tadqiqotlarning ahamiyati oshmoqda – Ba'zi bemorlarda WPW sindromining genetik asoslari aniqlanib, oilaviy kuzatuv ahamiyati ortmoqda.

4. Simptomsiz bemorlarda xavfni baholash strategiyalari ishlab chiqilmoqda – Ayrim bemorlar simptom sezmasa ham, yurak to'xtash xavfi mavjudligi sababli xavfni to'g'ri baholash muhim.

Shu asosda WPW sindromining tashxis va davolash usullarini yanada rivojlantirishga ehtiyoj mavjud.

Xulosa

WPW sindromi yurakning ortiqcha o'tkazuvchi yo'llari sababli yuzaga keluvchi aritmogen kasallik bo'lib, paroksizmal taxikardiya va jiddiy yurak ritm buzilishlariga olib kelishi mumkin. Elektrokardiografik tashxis va elektrofiziologik tadqiqotlar yordamida WPW sindromi aniq tashxislanadi. So'nggi yillarda radiochastotali ablatsiya ushbu patologiyani davolashning eng samarali usuli sifatida tan olingan.

Kelajakdagi tadqiqotlar WPW sindromining genetik asoslarini aniqlash, individual davolash strategiyalarini ishlab chiqish va xavfni erta bosqichda baholashga yo'naltirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Josephson, M.E. – Clinical Cardiac Electrophysiology: Techniques and Interpretations. Lippincott Williams & Wilkins, 2023.
2. Zipes, D.P., & Jalife, J. – Cardiac Electrophysiology: From Cell to Bedside. Elsevier, 2024.
3. European Society of Cardiology (ESC) – Guidelines for Management of Supraventricular Tachycardias. ESC Press, 2023.
4. American Heart Association (AHA) – WPW Syndrome: Risk Assessment and Treatment Strategies. AHA Journals, 2024.
5. National Institutes of Health (NIH) – Genetic Basis of WPW Syndrome: Current Perspectives. Bethesda, 2024.
6. Mayo Clinic – Catheter Ablation for WPW Syndrome: Success Rates and Long-Term Outcomes. Rochester, 2023.